

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Tarkan YAZICI¹

¹: Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü.

ÖZET

Eğitim döneminde belirli müzik türlerini tanıyan, mesleki müzik eğitimi alan bir öğrenci, eğitim süresi dışında diğer müzik türleri ile de karşı karşıya gelmektedir. Bu karşılaşmanın sonucunda, zaman içerisinde kendi müziksel tutum ve beğenisini oluşturmaktadır. Bu davranış, eğitim döneminde ve sonrasında, öğrencinin müzikal kimliğinin şekillenme sürecinde ve mesleki çalışmalarında ortaya çıkabilecek olumsuzluklara neden olabilmektedir. Bu araştırma; müzik öğretmeni adaylarının müziksel beğeni ve tercihlerinin tespit edilmesi amacıyla 2011-2012 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 96 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma boyunca nicel araştırma modeli kullanılırken, araştırma yöntemi olarak survey (tarama), araştırmada veri toplama aracı olarak da anket formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, çevrenin ve medyanın sunduğu müzik türlerinin, öğrencilerin başarılarını sağlamak amacıyla eğitimini aldıkları müzik türlerini dinleme tercihlerini olumsuz yönde etkilediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmeni, müziksel tercih, müziksel beğeni.

THE MUSICAL PREFERENCES AND TASTES OF THE MUSIC TEACHER CANDIDATES (SAMPLE OF INONU UNIVERSITY)

ABSTRACT

Students trained in vocational music who are acquainted with certain types of music may have to engage in other types of music in non-educational contexts during their formal education. These encounters help them form their own attitudes to music and preferences for particular types of music. This behavior may lead to negative consequences that may appear when they are forming their identity in their vocations both during and after their education period. This study was carried out with 96 students at the Inonu University, The Department of Music in 2011-2012. The study aims to identify the students' qualification levels and opinions regarding their musical tastes and preferences. It is a mix-method study that employed a quantitative research model by using surveys. The findings show that the environment and the music offered by the media influenced adversely their preferences for the music types they were trained for.

Keywords: Music teacher, musical preferences, musical taste.

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ)

1. GİRİŞ

Müzik, bireyin ve toplumun kültürel yapısının ayrılmaz bir parçasıdır. Gerek ilkel toplumlarda gerekse gelişmiş toplumlarda müziğe bazı fonksiyonlar yüklenmiştir. Müzik, bazen dinsel tapınma aracı, bazen eğlence, bazen de üzüntü ve acıların simgesi haline gelmiştir (İmrik, 2007). Müziğin bir ülkedeki insanların yaşayışlarını ve özellikle de yönetişlerini yansıttığı daha ilk çağda uzak ve yakın doğulu düşünürlerden başlayarak yüzyıllar boyunca pek çok düşünür tarafından vurgulanmıştır (Oransay, 2010).

Müziğin insan yaşantısındaki bu kadar kapsamlı ve derin etkileri, onun kalitesi konusunu da tabii ki önemli kılmaktadır. Bu kadar çok işlevi olan (bireysel, toplumsal, eğitsel, kültürel ve ekonomik) bir olgunun daha kaliteliye yönlendirilmesi herkesi ilgilendiren ciddi bir durumdur. İnsan hayatında müziğin işlevleri çok yönlü ve azımsanmayacak kadar çok sayıdadır. Müzik, sadece eğlence içerikli bir olgu olarak düşünülmemeli, sanatsal ve toplumsal boyutu ile ele alınmalıdır. Derin ve kapsamlı bir sanat alanı olan müzik, bireyleri ve dolayısıyla toplumu birçok açıdan etkilemekte ve yönlendirmektedir (İmrik, 2007). Yaşanılan coğrafya, folklorik özellikler, eğitsel faktörler, sosyal çevre, medya ve müzik teknolojisinin etkileriyle, bireyin yaşamına çeşitli müzikler katılmaktadır. Bu müziklerin yaratıcıları ve yorumcuları, zaman içinde bireyin duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimlerini etkileyerek müziksel gereksinimleri karşılamaktadır (Çevik ve diğerleri, 2002).

Sosyal bir varlık olan insanın, müziğin temeli olan ses olgusuyla tanıştığı ilk yer doğum öncesi (prenatal) dönemde anne karnıdır. Bebeğin burada öncelikle duyduğu, kalp atışlarının ve organizmanın diğer hareketlerinin oluşturduğu sesler ve ritmik oluşumlardır (Senemoğlu, 2004). Doğum sonrası (postnatal) dönemde, evin içindeki ses ve müzik atmosferini belirleyen kişiler ise, bebeğin ebeveynleri olacaktır. Bebek büyürken etrafında çalınan çeşitli

müzikler kulağına gelecek ve evde dinlenen müzik türlerinden etkilenmeye başlayacaktır. Bir bireyin müzik beğenisinin oluşumunda ilk aşamanın, ebeveynlerin yani ailenin evde dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin etkisinde şekillendiğini söylemek mümkündür (Behne, 1997).

Müzik tercihi, insanların hangi tür müziklerden hoşlandıkları ya da hoşlanmadıkları şeklinde görünse de bu tercihlerin temelinde farklı değişkenler bulunmaktadır. Behne (1997) müzik tercihinin sadece karmaşık bir araştırma sahası olmadığını, bilakis bir yumak psikolojik fenomenleri de içinde barındırdığını ifade etmektedir. Bireyin müziksel tutumu, müzik tercihinin belirlemektir. Tutum gerçekleşikten sonra bir tercihe dönüşür ve bunun sonucunda da bireyin dinlemeyi tercih ettiği müzik türü ortaya çıkar. Tercih kavramı için bazı yazarlar "zamanla gelişen ve uzun vadede edinilen tecrübeler doğrultusunda oluşan değerler tayini" şeklinde bir tanım yapmaktadırlar. Beğeni ise "güzel ve çirkin yargısını verdiren duygu, güzeli çirkinden ayırma yetisi" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2008). Müziksel tercihlerde, beğeni terimine kıyasla, tanımlanmış ve somut durumlardaki karar davranışları söz konusudur (Behne, 1997).

Behne'nin "Müzik Tercihleri ve Müzik Beğenisi" isimli çalışması, müzik tercihlerinin gelişiminde insan hayatının ilk 10 yılı ve sonraki 10 yılı gibi iki önemli evre olduğunu ortaya koymaktadır. Behne'ye (1997) göre; ilk 10 yılda temel müzik yeteneklerimiz, sonraki 10 yılda ise bireysel müzik zevkimiz gelişir. Bu aşamalarda üç farklı baskın faktör vardır; ebeveynler, yaşlılar (akranlar) ve bireyin kendisi. Behne tarafından, ebeveynler, yaşlılar ve bireyin kendisi şeklinde sıralanan bu üç baskın faktöre ek olarak, daha ilk çocukluk döneminden itibaren karşılaşılan medyalarda sunulan türler, ebeveynlerin ve yaşlıların müzik tercihlerinin oluşumundaki etkilerini azaltabilir, modifiye edebilir ya da güçlendirebilir.

Tüm dünyada, eğitimde gittikçe daha çok önem kazanan kavram ve uygulamalardan biri olan ve bireyleri bedensel, bilişsel, duyuşsal, devinışsel yönleriyle birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlayan müzik eğitimi; bireylerin yapıcı, yaratıcı, üretici, koruyucu, geliştirici, taşıyıcı ve sağlıklı birer tüketici olmalarını öngörmekte; her birinin uyumlu, doyumlu ve güvenli olmalarını amaçlamaktadır. Bu sayede birey, içinde yaşanan gerçekliği bütünüyle yeterince algılama, anlama, betimleme, açıklama, yorumlama, değerlendirme, denetleme, değiştirme ve geliştirme becerisine sahip olacak ve çevresi ile daha iyi iletişimde bulunacaktır (Uçan, 2005; 1997). Bu nedenle müzik öğretmeni adaylarının müziksel tercih ve beğenilerinin sebepleri ile birlikte tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışma İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adaylarının tercih ettikleri müzik türlerinin, çeşitli noktalardan tespiti açısından önem taşımaktadır. Ayrıca araştırma, bu yöndeki eksiklerin saptanması ve daha sonra yapılabilecek çalışmalar konusunda ipuçları verebilmesi açısından da önemli bulunmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Araştırma, betimsel bir araştırmadır. Çalışma grubunun müziksel tercihleri ve beğenilerinin incelenmesi için araştırma türü olarak tarama yöntemi seçilmiştir. Araştırmacı, elde edilen nicel verilerin istatistiksel çözümlenmeleri doğrultusunda araştırma konusunun genel bir görünümünü elde edebilmek için anket yöntemi ile örnekleme ulaşmıştır.

Nicel araştırmanın en temel prensibi, elde edilen bulguların bir şekilde sayısal değerlerle ifade edilmesi ve ölçülmesidir. Ayrıca araştırmanın hipotezlere dayandırılması ve bu hipotezleri test etmesi nicel araştırmanın üzerinde durduğu en belirgin prensiptir. Nicel

araştırmada en yaygın kullanılan yöntem survey (tarama) yöntemidir. Survey yöntemi içerisinde hem sosyal bilimlerde hem de eğitimde en çok kullanılan veri toplama aracı da ankettir. Bu veri toplama aracı; araştırmacının katılımı ve etkisi olmadan, kişisel olmayan, doğrudan araştırılmak istenen kişilere sunulan bazı sorulardan oluşmaktadır. Bir araştırmada, anket kullanılmadan önce neden ankete ihtiyaç duyulduğu konusu üzerine karar verilmesi gerekmektedir. Bunun için de, araştırmacının doğasının, konusu ve amacının detaylı bir biçimde düşünülmesi, daha sonra da konunun araştırılabilir hale getirilmesi gerekmektedir (Ekiz, 2003).

2.2.Çalışma Grubu

Çalışma; 2011-2012 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 96 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %57,3'ü kadın (n=55), %42,7'si erkektir (n=41).

2.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve çoktan seçmeli 24 sorudan oluşan "Öğrenci Anketi"; daha önceden yapılmış tez çalışmaları, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirileri ve yayınların incelenmesi sonucunda, öğrencilerin müziksel tercihleri ve beğenilerinin belirlenebilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,898 olarak çok yüksek bulunmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için araştırmaya katılan öğrencilerden araştırmanın veri toplama aracılığıyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. "Neden müzik dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğlenmek için	31	32,3
Sanatsal kazanım için	50	52,1
Vakit geçirmek için	15	15,6
Toplam	96	100

Tablo 1'e göre öğrencilerin 50'si (%52,1) sanatsal kazanım için müzik dinlemektedir.

Tablo 2. "Müzik dinleme araçlarınız hangisidir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Radyo	10	10,4
Tv	15	15,6
Cep Telefonu	31	32,3
Bilgisayar	23	24,0
Mp3 Çalar	17	17,7
Toplam	96	100

Tablo 2'de öğrencilerin 31'inin (%32,3) cep telefonu, 23'ünün (%24,0) bilgisayar ile müzik dinledikleri saptanmıştır.

Tablo 3. "Günlük müzik dinleme süreniz nedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Süre	Frekans (n)	Yüzde (%)
15 dk.	4	4,2
1 saat	15	15,6
2 saat	23	24,0

3 saat	29	30,2
4 saat ve üzeri	25	26,0
Toplam	96	100

Tablo 3'e göre öğrencilerin 29'u (%30,2) günde 3 saat, 25'i (%26,0) de günde 4 saat ve üzeri zaman dilimlerinde müzik dinlemektedir.

Tablo 4. "Hangi müzik türlerini dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Türk pop müziği	43	44,8
Türk sanat müziği	2	2,1
Türk halk müziği	19	19,8
Türk rock müziği	10	10,4
Arabesk	2	2,1
Klasik Batı müziği	1	1,0
Jazz	3	3,1
Her türlü müzik	16	16,7
Toplam	96	100

Tablo 4'de öğrencilerin %44,8'lik oran ile en çok Türk pop müzik türünü dinledikleri saptanmıştır.

Tablo 5. "Erkek vokal mi, kadın vokal mi dinlemeyi tercih etmektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Tercihler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kadın vokal	4	4,2
Erkek vokal	15	15,6
Fark etmez	77	80,2
Toplam	96	100

Tablo 5'e göre öğrencilerin 77sine (%80,2) göre dinlenen vokal türü önemsizdir.

Tablo 6. "En sevdiğiniz Türk pop müzik sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Sezen Aksu	36	37,5
Tarkan	20	20,8
Candan Erçetin	12	12,5
Serdar Ortaç	5	5,2
Sertab Erener	4	4,2
Yıldız Tilbe	4	4,2
Ajda Pekkan	3	3,1
Nilüfer	2	2,1
Zerrin Özer	3	3,1
Hadise	3	3,1
Hiçbiri	4	4,2
Toplam	96	100

Tablo 6'da en sevilen Türk pop müzik sanatçılarının %37,5'lik oranla Sezen Aksu ve %20,8'lik oranla Tarkan olduğu görülmektedir.

Tablo 7. "En sevdiğiniz Türk sanat müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Zeki Müren	46	47,9
Bülent Ersoy	6	6,3
Emel Sayın	9	9,4
Zekai Tunca	5	5,2
Müzeyyen Senar	15	15,6

Hiçbiri	15	15,6
Toplam	96	100

Tablo 7'de en sevilen Türk Sanat müziği sanatçısının %47,9'luk oranla Zeki Müren olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %15,6'nin eğitimini aldıkları bu müzik türünü dinlememeleri dikkat çekmektedir.

Tablo 8. "En sevdiğiniz Türk halk müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Neşet Ertaş	38	39,6
Arif Sağ	9	9,4
Musa Eroğlu	6	6,3
Kubat	10	10,4
Zara	9	9,4
Gülşen Kutlu	1	1,0
Sabahat Akkiraz	10	10,4
Orhan Hakalmaz	2	2,1
Sümer Ezgü	1	1,0
Nuray Hafiftaş	1	1,0
Mustafa Keser	8	8,3
Hiçbiri	1	1,0
Toplam	96	100

Şekil 8'e göre en sevilen Türk halk müziği sanatçısı, %39,6'lık oranla Neşet Ertaş'dır.

Tablo 9. "En sevdiğiniz Türk rock müzik sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
------------	-------------	-----------

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Şebnem Ferah	69	71,9
Özlem Tekin	2	2,1
Cem Karaca	7	7,3
Kıraç	6	6,3
Feridun Düzağaç	3	3,1
Hayko Çepkin	2	2,1
Erkin Koray	3	3,1
Duman	2	2,1
Hiçbiri	2	2,1
Toplam	96	100

Tablo 9'da en sevilen Türk rock müzik sanatçısının %71,9'luk oranla Şebnem Ferah olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. "En sevdiğiniz arabesk müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Orhan Gencebay	33	34,4
Ferdi Tayfur	2	2,1
Kıbariye	13	13,5
İbrahim Tatlıses	22	22,9
Cengiz Kurtoğlu	3	3,1
Müslüm Gürses	5	5,2
Hiçbiri	18	18,8
Toplam	96	100

Şekil 10. "En sevdiğiniz arabesk müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Tablo 10'da göre en sevilen arabesk müzik sanatçılarının, %34,4'luk oranla Orhan Gencebay ve %22,9'lık oranla

İbrahim Tatlıses olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %18,8'i ise arabesk müzik türünü dinlememektedir.

Tablo 11. "En sevdiğiniz klasik Batı müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
İdil Biret	39	40,6
Fazıl Say	19	19,8
Fahir Atakoğlu	5	5,2
Suna Kan	9	9,4
Güher&Süher Pekinel	2	2,1
Vanessa Mea	3	3,1
James Galway	1	1,0
Itzhak Perlman	8	8,3
Yo-yo Ma	5	5,2
Hiçbiri	5	5,2
Toplam	96	100

Tablo 11'e göre en sevilen klasik Batı müziği sanatçısının % 40,6'lık oranla İdil Biret olduğu görülmektedir.

Tablo 12. "En sevdiğiniz jazz müzik sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kerem Görsev	32	33,3
Danny Brilliant	11	11,5
Elle Fitzgerald	18	18,8
Hiçbiri	35	36,5
Toplam	96	100

Tablo 12'de göre en sevilen klasik Batı müziği sanatçısının % 40,6'lık oranla İdil Biret olduğu, öğrencilerin %36,5'inin jazz müziğini dinlemedikleri saptanmıştır.

Tablo 13. "Ailenizde en çok hangi müzik türü dinlenilmektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Türk pop müziği	13	13,5
Türk sanat müziği	19	19,8
Klasik Batı müziği	0	0
Türk halk müziği	52	54,2
Türk rock müziği	1	1,0
Arabesk	3	3,1
Her türlü müzik	8	8,3
Toplam	96	100

Tablo 13 öğrencilerin aile çevresinde en çok dinlenen müzik türünün %54,2'lik oran ile Türk halk müziği olduğunu göstermektedir.

Tablo 14. "Arkadaş çevrenizde en çok hangi müzik türü dinlenilmektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Türk pop müziği	41	42,7
Türk sanat müziği	4	4,2
Klasik Batı müziği	0	0,0
Türk halk müziği	11	11,5
Türk rock müziği	7	7,3
Arabesk	7	7,3
Yabancı pop	1	1,0
Her türlü müzik	25	26,0

Toplam	96	100
--------	----	-----

Tablo 14'e göre öğrencilerin arkadaş çevresinde en çok dinlenen müzik türü %42,7'lik oran ile pop müziğidir.

Tablo 15. "Neden tercih ettiğiniz müzik türünü dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Tercih Sebepleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Duygularımı yansıtmaması	41	42,7
Aile ve çevremin etkisi	4	4,2
Müzik eğitimi alıyor ve bir çalgı çalıyor olmam	12	12,5
Deşarj etmesi ve rahatlatması	10	10,4
Ruh hali	24	25,0
Medya	5	5,2
Toplam	96	100,0

Tablo 15'de öğrencilerin %42,7'sinin tercih ettikleri müzik türünü duygularını yansıttıkları için dinledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 16. "Eğitimi aldığınız klasik Batı müziğini ne sıklıkta dinlersiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Daima dinlerim	29	30,2
Hiç dinlemem	38	39,6
Nadiren dinlerim	29	30,2

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ)

Toplam	96	100,0
--------	----	-------

Tablo 16'ya göre öğrenciler, eğitimini aldıkları klasik Batı müziğini %30,2'lik oranla daima ve nadiren dinlemekte, %39,6'lık oranla ise hiç dinlememektelerdir.

Tablo 17. "Kişisel müzik arşivinizde hangi müzik türleri bulunmaktadır?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Türk pop müziği	54	56,3
Türk sanat müziği	9	9,4
Türk halk müziği	18	18,8
Türk rock müziği	12	12,5
Klasik Batı müziği	0	0,0
Yabancı pop	3	3,1
Toplam	96	100,0

Tablo 17 öğrencilerin kişisel müzik arşivlerinde %56,3'lük oran ile Türk pop müziği türünün bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 18. "Nasıl bir ortamda müzik dinlersiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tek başıma	37	38,5
Tanımadığım insanlarla birlikte	7	7,3
Arkadaşlarımla birlikte	4	4,2
Fark etmez	48	50,0
Toplam	96	100,0

Tablo 18'e göre öğrencilerin %50,0'ı için müzik dinlenen ortamın bir önemi bulunmamaktadır.

Tablo 19. "Hangi ses düzeyinde müzik dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yüksek sesle	39	40,6
Orta düzey sesle	51	53,1
Kısık sesle	6	6,3
Toplam	96	100,0

Tablo 19'a göre öğrencilerin %53,1'i orta düzey sesle müzik dinlemektedir.

Tablo 20. "Dinlediğiniz bir şarkının sözleri mi yoksa müzikal faktörleri mi sizi daha çok etkilemektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Şarkı sözleri	2	2,1
Müzikal Faktörler	25	26,0
Hem şarkı sözleri hem müzikal faktörler	69	71,9
Toplam	96	100,0

Tablo 20'de öğrencilerinin %71,9'unun bir şarkının hem sözlerinden hem de müzikal faktörlerinden etkilendikleri görülmektedir.

Tablo 21. "Dinlediğiniz şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olması önemli midir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Önemli	20	20,8
Kısmen önemli	24	25,0
Önemsiz	52	54,2
Toplam	96	100,0

Tablo 21'e göre öğrencilerin %54,2'ü için dinlenen bir şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olması önemli bulunmamaktadır.

Tablo 22. "Bir şarkıyı beğenmenizdeki en önemli etken hangisidir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Melodisi	25	26,0
Popülerliği	5	5,2
Müzikalitesi	54	56,3
Sözleri	5	5,2
Yorumcusu	7	7,3
Toplam	96	100,0

Tablo 22'de öğrencilerin % 56,3'ü için şarkı beğenilerindeki en önemli etkenin müzikalite olduğu tespit edilmiştir.

5. ÖNERİLER

Bu araştırmada örneklem grubundan elde edilen veriler neticesinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Öğretmen adaylarının %52,12'si sanatsal kazanım için müzik dinlediklerini belirtmiştir. Bireyin müzikteki yaratıcılık öğeleri ile evrensel dinleme araçlarının değiştiğini göstermekle birlikte, bireyin bu sayede dünyanın diğer ucundaki müziklere de

Tablo 23. "Müziksel faaliyetler için para harcar mısınız?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	47	49,0
Hayır	13	13,5
Bazen	36	37,5
Toplam	96	100,0

Tablo 23'e göre öğrencilerin %49,0'ı müziksel faaliyetler para harcamaktadır.

Tablo 24. "Dinlenen müzik, ruh halinizi etkilemekte midir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	49	51,0
Hayır	21	21,9
Bazen	26	27,1
Toplam	96	100,0

Tablo 24'e göre öğrencilerin %51,0'ının ruh halleri, dinledikleri müzikten etkilenmektedir.

bir estetik anlayışı geliştirebilme ve dünya görüşünü sanat aracılığıyla ifade edebilmesi açısından olumlu bir sonuçtur.

- Müzik dinleme aracı olarak adayların %32,3'ü cep telefonu, %24,0'ü bilgisayarı tercih etmektedir. Bu sonuçlar, teknolojinin gelişimine bağlı olarak müzik ulaşabilmesi açısından olumludur. Ancak müzik dinleme kalitesinin azalması yönünde olumsuzluk göstermektedir.

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ)

- Adayların %30,2'sinin 3 saat, %26,0'sinin 4 saat ve üzeri zaman dilimlerinde müzik dinledikleri tespit edilmiştir.
- Öğretmen adaylarının %44,8'i Türk pop müzik türünü dinlerken sadece %1,0'inin klasik batı müziği türünü dinlediği tespit edilmiştir. Say' (2002) göre "müzik, şu ya da bu oranda eğlenceye dönüktür, genel özelliğiyle asık yüzlü olamaz. Öte yandan müziğin eğlenceye yakınlık oranı ne kadar fazlaysa, yaygınlık şansı o kadar artar. Popüler terimi buradan kaynaklanmıştır: Geniş kitleler tarafından benimsenen ve yaygınlaşmış olan" (Aktaran: Yurga, 2002). Eğitimi alınan klasik batı müziğinin dinlenmemesi ise çarpıcı ve araştırılması gereken bir sonuçtur.
- Katılımcılar arasında erkek vokal dinlemeyi tercih edenlerin %15,6, kadın vokal dinlemeyi tercih edenlerin ise %4,2 olduğu, %80,2'si için ise yorumcunun erkek ya da kadın vokal olmasının önemsiz olduğu tespit edilmiştir.
- Adayların %37,52'sinin en sevdiği Türk pop müziği sanatçısının Sezen Aksu olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, Sezen Aksu'nun Türk pop müziğindeki yeri açısından önemlidir.
- Türk sanat müziği sanatçıları arasında en sevilen sanatçı %47,9'la Zeki Müren'dir. Ayrıca örneklem grubunun %15,6'sının bu çalışmada adı geçen hiçbir Türk sanat müziği sanatçısını dinlemediği tespit edilmiştir.
- Adayların %39,6'sı Neşet Ertaş'ı en sevdikleri Türk halk müziği sanatçısı olarak seçerken, %1,0'inin çalışmada adı geçen hiçbir Türk halk müziği sanatçısını dinlemediği tespit edilmiştir.
- Türk rock müziği türünde %71,9 ile Şebnem Ferah en sevilen sanatçı olarak seçilirken, %2,1'inin ankette adı geçen hiçbir Türk rock müziği sanatçısını dinlemediği görülmektedir.
- Çalışmada adı geçen arabesk müziği sanatçıları arasında, Orhan Gencebay, %34,42 ile en sevilen sanatçıdır. Adayların %18,8'nin ise bu sanatçılar arasından hiçbirini dinlemediği tespit edilmiştir.
- Öğretmen adaylarının %40,6'sının en sevdiği klasik Batı müziği sanatçısı İdil Biret'tir. Ayrıca örneklem grubunun %5,2'sinin, eğitimini aldığı müzik türleri arasında yer alan klasik Batı müziği türünün ankette yer alan hiçbir sanatçısını dinlememesi dikkat çekmektedir.
- Jazz müziği türünde, %33,3 ile Kerem Görsev'in en sevilen sanatçı olduğu tespit edilmiştir. Adayların %36,5'inin çalışmada yer alan hiçbir jazz müziği sanatçısını dinlememesi, bu müzik türünün ülkemizde popüler olmadığını düşündürmektedir.
- Adayların aile çevresinde %54,2'lik oranla Türk halk müziği en çok dinlenen müzik türü olarak öne çıkarken klasik Batı müziğinin hiç dinlenmemesi dikkat çeken bir sonuçtur.
- Adayların arkadaş çevresinde %42,7 ile Türk pop müziği en çok dinlenen müzik türüdür. Bununla birlikte klasik batı müziği hiç dinlenilmemektedir.
- Öğretmen adaylarının dinledikleri müzik türünü tercih etme sebepleri arasında, %42,7 ile duygularını yansıtmayı, %25,0 ile de ruh halleri yer almaktadır.
- Okulda eğitimi alınan klasik batı müziği %39,6 oranında dinlenilmezken, %30,2 oranında ise bazen dinlenilmektedir. Aile ve arkadaş çevresinin, bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.
- Öğretmen adaylarının kişisel müzik arşivinde %56,3 ile Türk pop müzik türü bulunurken klasik Batı müziği türünün hiç bulunmadığı tespit edilmiştir. Adayların, eğitim süreçleri dışında klasik Batı müziğini dinlemedikleri düşünülmektedir.
- Öğretmen adaylarının %38,5'inin tek başına müzik dinlemeyi tercih ettiği, %50,0'si için ise müzik dinleme ortamının fark etmediği tespit edilmiştir.

- Öğretmen adaylarının %40,6'sı yüksek sesle, %53,1'i orta düzey sesle, %6,3'ü kısık sesle müzik dinlediği saptanmıştır.
- Adayların %71,9'unun, dinledikleri şarkının hem sözlerinden hem de müzikal faktörlerinden etkilendikleri tespit edilmiştir.
- Dinlenen şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olması adayların %54,2'si tarafından önemsiz bulunmuştur.
- Araştırmada, bir şarkının beğenilmesindeki en önemli etkenin, %56,3 oranında müzikalite olduğu tespit edilmiştir.
- Öğretmen adaylarının %49,0'u müziksel faaliyetler için para harcamaktadır.
- Adayların %51,0'i, tercih ettikleri müziğin ruh hallerini etkilediğini belirtmişlerdir. Müzik, insan davranışında değişikliğe neden olmakla birlikte duyguları da etkilemektedir (Barış, 2002). Bu oran dikkate alındığında, dinlenen müziğin niteliği önem kazanmaktadır.

Benzer sonuçlar Yazıcı ve İrven'in (2015) farklı çalışma grubu ile gerçekleştirdikleri çalışmada da elde edilmiştir. Yazıcı ve İrven'in (2015) çalışma sonuçlarına göre de sanatsal kazanım için müzik dinlenildiği (%76,0); müzik dinleme aracı olarak cep telefonunun tercih edildiği (%34,7); yorumcunun erkek ya da kadın vokal olmasının önemsiz bulunduğu (%76,9); en sevilen Türk pop müziği sanatçılarının Sezen Aksu (%26,49) ve Tarkan (%22,3), Türk sanat müziği sanatçısının Zeki Müren (%25,6), Türk halk müziği sanatçısının Neşet Ertaş (%13,2), rock müzik sanatçısının Şebnem Ferah (%23,1) ve arabesk müziği sanatçısının Orhan Gencebay (%24,8) olduğu; jazz müzik türünün (%84,3) ve klasik Batı müzik türünün (%54,5) dinlenmediği; aile çevresinde en çok dinlenen müzik türünün Türk halk müziği (%59,5), arkadaş çevresinde ise en çok dinlenen müzik türünün Türk pop müziği (%31,4) olduğu; klasik Batı

müziğinin nadiren dinlenildiği (%48,8); dinlenen şarkının hem sözlerinden hem de müzikal faktörlerinden etkilenildiği (%70,2); dinlenen şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olmasının önemsiz bulunduğu (%53,7); bir şarkının beğenilmesindeki en önemli etkenin müzikalite olduğu (%68,6) ve dinlenen müziğin ruh halini etkilediği (%50,4) ortaya çıkmıştır.

Ortaya çıkan sonuçlara göre şu önerilerde bulunulabilir:

- Çalışmada, öğrencilerin eğitim süreci boyunca eğitimini aldıkları müzikler arasında en çok Türk pop müziğini dinlemeyi tercih etmelerinden dolayı bu müziğin dışında kalan türleri de tanıyabilmeleri ve bunlar hakkında temel bilgileri edinerek farklı müzik türlerini tanıyan dinleyiciler olabilmeleri sağlanmalıdır. Say'a (2010) göre bu sonuç tüm dünyada böyledir; çünkü kitleleri hangi müzik türü daha çok ilgilendiriyorsa o müzik türünün gündemde olması doğaldır. Sadece "eğlence müziği" olarak görülse de, eğlence müziğinin de toplumsal-kültürel, hatta eğitimsel işlevleri bulunmaktadır.
- Eğlenmek için ve zaman geçirmek için müzik dinleyenlerin oranı dikkate alındığında müziğin işlevlerinin ve felsefesinin vurgulanacağı zeminler hazırlanmalıdır. Böylelikle, müzik öğretmeni adaylarının tek yönlü müzik kültürüne sahip olmaları yerine çok yönlü bir müzik kültürüne sahip olmaları sağlanmalıdır. Ancak Türkiye'de ilkokuldan üniversiteye kadar geçen süreçte gereği gibi bir müzik eğitiminin verilmemesinden dolayı Türk insanının genel formasyonu eksik kalmış, bu nedenle toplumun müzik beğenisi sadece yerel müzik ile sınırlı kalmıştır. Oysa okulda verilen müzik eğitimi-öğretiminin bir amacı da, öğrencinin müzik beğenisini geliştirmek, öğrenciye müzik sanatını tanıtmak, müzik yapıtlarını dinletmek ve sevdirmektir (Yönetken'den aktaran Say, 2005).
- Çok yönlü müzik kültürü içerisinde, her türlü müziğe ait genel özelliklerin

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİKSEL TERCİHLERİ VE BEĞENİLERİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ)

tanıtıldığı, farklı tür müziklerin yer aldığı bir dinleme dağarcığının oluşturulması önem kazanmaktadır; çünkü kulak aracılığıyla edinilen alışkanlıklar, başka • Müzik dinleme süreleri ve müzik türünün dinleyici davranışlarını etkilemesinden dolayı, radyo ve televizyon kanalları başta olmak üzere, tüm kitle iletişim araçları, eğlenme ihtiyacının yanı sıra eğitim ve kültürlenmenin de dikkate alındığı bir sorumlulukla hareket etmelidir. Bu bağlamda çağdaş ve nitelikli müziğin toplumun her alanında yaşanır olması sağlanmalıdır. Unutulmamalıdır ki; müziğin anlamı, insanın hayat karşısındaki davranışlarıdır ve insanın

duygu aracılığıyla edinilen alışkanlıklardan çok daha güçlü ve sürekli (Yönetken'den aktaran Say, 2005).

duygu-düşüncelerini, izlenim-tasarım-özlemlerini ifade etmektedir (Say, 2010).

• Üniversitelerde, müzik öğretmeni adaylarının yaşamlarında müziği işlevsel kılacak, çok yönlü ve kapsamlı sanatsal, kültürel etkinlikler hizmete sunulmalıdır. Bununla birlikte müziksel faaliyetlere para ayıramayanlar için sanatsal faaliyetler gerçekleştirilmelidir. Çünkü müzik kültürü geliştiren, geçmiş ile gelecek arasında bağ kuran, kültürün hem nedeni hem de sonucu olan bir olgudur (Say, 2010).

KAYNAKLAR

1. Barış, A. D. (2002). Müzik Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Tasarımı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara..
2. Behne, K. E. (1997). Musikpräferenzen und Musikgeschmack, Musikpsychologie, Ein Handbuch. Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag.
3. Çevik, S., Sağer, T. ve Cafoğlu, Z. (2002). Üst düzey Kamu ve Özel Sektör Yöneticilerinin Yaşamlarında Müziğin Etkileri. 21. yy Başında Türkiye'de Müzik Sempozyumu, Ankara Bildiriler.
4. Ekiz, D. (2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
5. İmik, Ü. (2007). Sosyal Statünün Müziksel Beğeniye Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
6. Oransay, G. (2010). Erken Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Müziğin Dönüşümü. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Cilt Gazetesi, 4: 107- 117.
7. Say, A. (2005). Müzik Öğretimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
8. Say, A. (2010). Müzik Yazıları. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
9. Senemoğlu, N. (2004). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim; Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Gazi Kitabevi.
10. Türk Dil Kurumu (2008). <http://www.tdk.gov.tr>
11. Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
12. Uçan, A. (2005). İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi. Ankara: Evrensel Müzikevi.
13. Yazıcı, T. ve İrven, D. (2015). Mesleki Müzik Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Beğenileri Üzerine Nicel Bir Araştırma. Turkish Journal of Arts and Social Sciences, 1 (1), 35-50.
14. Yurga, C. (2002). 20. Yüzyılda Türkiye'de Popüler Müzikler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.